

ΓΛΩΣΣΑ 03-06-2025

ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

5. Οι τρεις φίλοι πήγαν σ' ένα μουσείο. Συμπληρώστε τους διαλόγους για να φτιάξετε μια δική σας αστεία ιστορία.

ΓΑΤΟΣ: Έχω ένα προαίσθημα πως αυτή μας η επίσκεψη στο μουσείο θα είναι ξεχωριστή!

ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ: Λες να έχει κλουβιά στα οποία είχαν κλεισμένους τους προγόνους μου;

ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ: Μμμ... Δε βλέπω να έχει κλουβιά, αλλά κοιτάξτε ένα σπουδαίο αγγείο!

ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ: Για κοιτάξτε αυτό το αγαλματάκι! Απ' ό,τι φαίνεται, ο καλλιτέχνης που το έφτιαξε δεν πρέπει να είχε πολύ σταθερό χέρι!

ΓΑΤΟΣ: Αυτή την πόρτα γιατί την έχουν εδώ;

ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ: Λέτε να είναι και αυτά αρχαία;

6. Στις παρακάτω επιγραφές από ένα μουσείο, διακρίνετε ποια ρήματα είναι μεταβατικά και ποια αμετάβata και σημειώστε τα αντικείμενα των μεταβατικών ρημάτων:

Αμετάβata	Μεταβατικά	Αντικείμενα
	παρακαλούμε	σας / μην καπνίζετε
μην καπνίζετε		
	παρακαλούμε	σας (εννοείται)
	μην αγγίζετε	τα εκθέματα
	μη χρησιμοποιείτε	φωτογραφικές ή κινηματογραφικές μηχανές
	αφήστε	τις τσάντες
Μη θορυβείτε		
	ακολουθείτε	τις οδηγίες
κλείνει		
	σεβαστείτε	το χώρο

7. Στο παρακάτω κείμενο χωρίστε τις προτάσεις, βρείτε τους κύριους όρους και σημειώστε τους στον πίνακα που ακολουθεί:

Οι προτάσεις είναι:

«Ο αρχαιολογικός χώρος ... νεκροταφείο της», «Η αρχαία ... του κάμπου», «Ένα τείχος ... περιέβαλλε», «αλλά ... ορατό», «Μέσα ... το θέατρο», «Το ανάκτορο ... περιοχής», «εντυπωσιάζει ... επισκέπτη», «Εδώ κατοικούσαν ... οικογένειας», «Το αρχαίο ... στο ανάκτορο», «και ανακαλύφθηκε το 1982», «Τέλος ... τα νεκροταφεία», «όπου ... τάφοι», «Ο τάφος ... από όλους».

Πρόταση	Υποκείμενο	Ρήμα	Αντικείμενο	Κατηγορούμενο
1η	Ο χώρος	περιλαμβάνει	την πόλη/ το νεκροταφείο	
2η	Η πόλη	ήταν		ανοιχτή
3η	ένα τείχος	περιέβαλλε	την	
4η	(ένα τείχος)	δεν είναι		ορατό
5η	Το ανάκτορο/ το θέατρο	κυριαρχούν		
6η	το ανάκτορο	είναι		μνημείο
7η	(το ανάκτορο)	εντυπωσιάζει	τον επισκέπτη	
8η	τα μέλη	κατοικούσαν		
9η	το θέατρο	βρίσκεται		
10η	(το θέατρο)	ανακαλύφθηκε		
11η	τα νεκροταφεία	είναι		σημαντικά
12η	οι τάφοι	βρέθηκαν		
13η	ο τάφος	είναι		ο πιο σημαντικός

8. Βρείτε τα δέκα κρυμμένα αντικείμενα του μουσείου.

Α	Σ	Σ	Δ	Ψ	Γ	Τ	Τ	Φ	Η	Ω	Ξ
Σ	Ε	Κ	Θ	Ε	Μ	Α	Τ	Α	Σ	Δ	Ι
Χ	Φ	Θ	Α	Ω	Κ	Ζ	Σ	Ι	Ξ	Ε	Ο
Χ	Ρ	Ι	Δ	Φ	Α	Χ	Δ	Ρ	Θ	Π	Δ
Γ	Α	Γ	Α	Λ	Μ	Α	Τ	Ι	Δ	Ι	Ο
Υ	Μ	Ι	Φ	Μ	Α	Ψ	Φ	Σ	Φ	Γ	Ψ
Υ	Φ	Ο	Γ	Η	Λ	Ω	Γ	Θ	Ε	Ρ	Ω
Ξ	Ο	Ο	Τ	Ξ	Κ	Β	Η	Ρ	Σ	Α	Ν
Ι	Ρ	Π	Υ	Ν	Ω	Ν	Θ	Ο	Α	Φ	Α
Κ	Ε	Β	Ι	Β	Τ	Μ	Ξ	Ν	Χ	Ε	Σ
Ο	Α	Ν	Α	Γ	Λ	Υ	Φ	Ο	Ζ	Σ	Π
Π	Σ	Ε	Ο	Μ	Ι	Λ	Ι	Σ	Ω	Α	Ι
Π	Η	Α	Γ	Γ	Ε	Ι	Ο	Θ	Ν	Φ	Δ
Μ	Ν	Ρ	Π	Θ	Η	Ξ	Ο	Κ	Ξ	Ξ	Α
Κ	Ο	Σ	Μ	Η	Μ	Α	Τ	Α	Π	Γ	Λ
Μ	Η	Ρ	Ξ	Κ	Ρ	Υ	Π	Χ	Ι	Τ	Υ
Λ	Κ	Ψ	Η	Φ	Ι	Δ	Ω	Τ	Ο	Τ	Ρ

9. Πολλές λέξεις που χρησιμοποιούμε σήμερα έχουν τη ρίζα τους στα αρχαία ελληνικά. Βρείτε τι σημαίνουν οι παρακάτω λέξεις και πώς σχηματίστηκαν:

ΛΕΞΕΙΣ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ
κλειψύδρα	Αγγείο με στενό στόμιο και πλατιά βάση με μικρές τρυπούλες. Χρησιμοποιούνταν ως όργανο μέτρησης του χρόνου.	κλέπτω (αόρ.) (έ)κλεψα + ύδωρ
υδραγωγείο	Σύστημα υδροδότησης που περιλαμβάνει τη δεξαμενή στην οποία συγκεντρώνεται το νερό και τους αγωγούς που το οδηγούν στα δίκτυα ύδρευσης.	ύδωρ + άγω
ακρόπολη	Ισχυρά οχυρωμένη τοποθεσία μιας αρχαίας πόλης· βρισκόταν στο υψηλότερο σημείο («ακράιον») της πόλης.	άκρα + πόλις
περικεφαλαία	Προστατευτικό κάλυμμα στην αρχαιότητα για το κεφάλι των στρατιωτών· αποτελούνταν από το κράνος κι ένα λοφίο.	από το επίθ. περικεφάλαιος, -α, -ον (< περί + κεφαλή)
μελανόμορφο	Αγγείο στο οποίο έχουν ζωγραφιστεί μαύρες μορφές πάνω σε κοκκινωπή βάση.	μέλας (επίθ.) + μορφή
πανοπλία	Το σύνολο των αμυντικών και επιθετικών όπλων ενός στρατιώτη παλαιότερης εποχής. Περιλάμβανε συνήθως την περικεφαλαία, το θώρακα, τις περικνημίδες, το ξίφος, την ασπίδα, το δόρυ κτλ.	παν + όπλο
περιστύλιο	Κιονοστοιχία (σειρά από κίονες = στύλους) ή σύνολο κιονοστοιχιών που περιβάλλει ένα οικοδόμημα και σχηματίζει γύρω απ' αυτό στοά.	περί + στύλος

εξοστρακισμός	<p>Η εξορία πολιτικού προσώπου στην αρχαία Αθήνα, η οποία αποφασιζόταν με ψηφοφορία της Εκκλησίας του Δήμου, κατά την οποία κάθε πολίτης έγραφε πάνω σε όστρακο (κομμάτι αγγείου) το όνομα εκείνου που έκρινε ότι έπρεπε να εξοριστεί.</p>	εξ + οστρακίζω
Φίλιππος	<p>Σημαίνει «αυτός που αγαπά τους ίππους (άλογα)». Το όνομα αυτό είχαν πέντε βασιλιάδες της Μακεδονίας, με σπουδαιότερο το Φίλιππο το Β΄, τον πατέρα του Μ. Αλεξάνδρου.</p>	Φίλ (ο) + ίππος
συμπόσιο	<p>Συνεστίαση στην οποία προσφέρονται κυρίως ποτά στους παρευρισκόμενους. Στην αρχαιότητα ήταν το δείπνο που συνοδευόταν και από κρασί.</p>	συν + πότης (= συμπότης)

ΒΙΒΛΙΟ

3. Βρείτε στο κείμενο δύο ακόμα απρόσωπα ρήματα ή εκφράσεις.

Μερικά παραδείγματα απρόσωπων ρημάτων ή εκφράσεων:

- «**Πρέπει** να ήταν αργά το βράδυ». (απρόσωπο ρήμα)
- «Δεν **είναι δυνατόν** να πω πόση ώρα έτρεχα». (απρόσωπη έκφραση)
- «Γιατί **πρέπει** να γίνεται πόλεμος;» (απρόσωπο ρήμα)
- «Στο ερώτημα αυτό δεν **είναι εύκολο** να βρούμε απάντηση». (απρόσωπη έκφραση)
- «...ενώ **φαίνεται** ότι δεν υπάρχει ούτε μια δεκάρα διαθέσιμη». (απρόσωπο ρήμα)
- «Όχι, και οι απλοί άνθρωποι **μπορεί** να θέλουν τον πόλεμο». (απρόσωπο ρήμα)
- «...**είναι ανάγκη** να επιβιώσω». (απρόσωπη έκφραση)

4. Σε προηγούμενες ενότητες είδαμε τις τελικές προτάσεις (ενότητα 9) και τις αποτελεσματικές (ενότητα 4). Συμπληρώστε τα παραδείγματα που ακολουθούν με δικές σας τελικές ή αποτελεσματικές προτάσεις.

- Πολλά κράτη ξεκινούν έναν πόλεμο για να κατακτήσουν εδάφη που ανήκουν σε άλλους λαούς.
- Καταστράφηκαν τόσα πολλά σπίτια από τους βομβαρδισμούς, ώστε πολλοί άνθρωποι έμειναν άστεγοι.
- Μετά από έναν καταστροφικό πόλεμο χρειάζονται πολλά χρόνια για να αποκτήσει η καθημερινή ζωή τους κανονικούς της ρυθμούς.
- Η αναγγελία της ειρήνης προκάλεσε τέτοιο ενθουσιασμό, ώστε όλοι βγήκαν πανηγυρίζοντας στους δρόμους.